

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده حقوق

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد M.A

گرایش : حقوق جزا و جرم شناسی

عنوان :

بررسی جرم منازعه در استان لرستان

استاد راهنما :

دکتر غلامحسین کوشکی

استاد مشاور :

دکتر فاطمه قناد

نگارش :

کامران رومیانی

پائیز ۱۳۹۱

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام تو و به یاد او

تقدیم به :

- روح پاک برادرم ، مرحوم (هاشم رومیانی) که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی ، ایستادگی را تجربه نمایم ؛
- پدرم ، دریای بی کران فداکاری و عشق ، که وجودم ، برایش همه رنج بود و وجودش ، برایم همه مهر ؛
- مادرم ، که درد دانستن را با سیاهی رنجهایش معاوضه کردم ؛
- مهربان همسرم ، اسطوره زندگی ام ، پناه خستگی ام و امید بودنم ،
- پسر (حسین) ، که وجودش به زندگی ام شیرینی و حلاوت می دهد ؛
- برادرزاده ام (دنیا) ، که وجودش به من ، امید دوباره می دهد ؛

" باشد که این قطره ، نثار روح برادرم شود . "

تقدیر و تشکر

سپاس مخصوص خداوند مهربان که به انسان توانایی و دانایی بخشید تا به بندگانش شفقت ورزد، مهربانی کند و در حل مشکلاتشان یاری شان نماید. از راحت خویش بگذرد و آسایش هم نوعان را مقدم دارد، با او معامله کند و در این خلوص انباز نگیرد و خوش باشد که پروردگار سمیع و بصیر است. سپاس ایزد منان که به من این فرصت را داد تا به این مرحله از علم رسیده و از هیچ محبتی دریغ نکرد و در تمام مراحل زندگی مرا قوت قلب بود.

همچنین از زحمات استاد ارجمند راهنما دکتر غلامحسین کوشکی و استاد گرانقدر مشاور دکتر فاطمه قناد که در تکمیل این پایان نامه حقیر رایاری فرمودند کمال تشکر و امتنان را دارم.

بسمه تعالی

در تاریخ: ۹۱/۹/۲۸

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای کامران رومیانی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره

۱۷/۵ به حروف هفده ونیم و با درجه بسیار خوب مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما:

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب کامران رومیانی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۸۰۶۵۰۰۳۹۰۰ در رشته حقوق جزا و جرم شناسی که در تاریخ ۲۸ / ۹ / ۹۱ از پایان نامه خود تحت عنوان: بررسی جرم منازعه در استان لرستان کسب نمره و درجه دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم .

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه ، کتاب ، مقاله و ...) استفاده نموده‌ام ، مطابق ضوابط و رویه های موجود ، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام .
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است .
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل ، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب ، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم ، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم .
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود ، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت .

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۲	مقدمه
۷	الف- طرح مسأله
۸	ب- سؤالات تحقیق
۸	ج- فرضیه های تحقیق
۸	د- اهداف تحقیق
۹	ه- انگیزه انتخاب موضوع
۹	ز- ساختار تحقیق
۹	ط- روش تحقیق
	بخش اول: دست یابی به عوامل بوجود آورنده جرم منازعه در استان لرستان با تکیه بر
۱۰	آمار جنایی
۱۲	فصل اول: عوامل فردی یا بیولوژیک ارتکاب جرم
۱۲	مبحث اول: عوامل فردی غیر اکتسابی
۱۴	گفتار اول: ارث و بزهکاری
۱۷	گفتار دوم: جنسیت و بزهکاری
۱۹	گفتار سوم: نژاد و بزهکاری
۲۱	گفتار چهارم: سن و بزهکاری
۲۴	گفتار پنجم: جنون
۲۶	گفتار ششم: عقب ماندگی ذهنی
۲۷	گفتار هفتم: صرع
۲۷	مبحث دوم: عوامل فردی اکتسابی
۲۸	گفتار اول: الکل

- گفتار دوم: اعتیاد به مواد مخدر ۳۰
- گفتار سوم: نوروژها (روان نژندی) ۳۱
- گفتار چهارم: سایکوزها (روان پریشی) ۳۱
- الف - اسکیزوفرنی (شیزوفرنی) ۳۲
- ب- پسیکوپاتها ۳۳
- ج - پارانوئید ۳۴
- فصل دوم: تاثیر محیط اجتماعی و محیط طبیعی بر ارتکاب جرم ۳۶
- مبحث اول: محیط اجتماعی ۳۷
- گفتار اول: محیط خانوادگی ۳۹
- الف- نمودار درصدی تاثیر تعداد افراد خانواده در گرایش به منازعه ۴۱
- گفتار دوم: تعصبات قومی و قبیله‌ای ۴۲
- الف- نمودار درصدی علل نزاعهای پیش آمده ۴۵
- ب - توزیع فراوانی متغیر احساس وابستگی نسبت به قوم و طایفه ۴۶
- ج- توزیع فراوانی متغیر احساس مسئولیت نسبت به قوم و طایفه ۴۷
- د- توزیع فراوانی متغیر اهمیت خانواده در نزد افراد ۴۷
- ه- توزیع فراوانی متغیر اهمیت طایفه در نزد افراد ۴۸
- ز- توزیع فراوانی متغیر میزان شرکت در تجمعات قومی ۴۸
- گفتار سوم: اختلافات ملکی ۴۹
- گفتار چهارم: فقر فرهنگی ۴۹
- گفتار پنجم: مهاجرت ۵۴
- گفتار ششم: تاثیر شرایط اقتصادی بر ارتکاب جرم منازعه ۵۵

- الف- نمودار درصدی وضعیت اقتصادی محبوسین به بزهاران نزاعهای دسته جمعی شهر کوهدشت ۵۷
- ب- نمودار درصدی انگیزه ارتکاب جرم مربوط به نزاعهای دست جمعی از دیدگاه محبوسین ۵۸
- ج- نمودار درصدی تاثیر سطح معیشت در گرایش به منازعه ۵۹
- گفتار هفتم: آموزش ۶۰
- الف- نمودار درصدی میزان تحصیلات محبوسین به جرم منازعه در شهرستان کوهدشت ۶۱
- ب- نمودار درصدی تاثیر ترک تحصیل در گرایش به منازعه ۶۲
- گفتار هشتم: تحلیل داده‌ها و رسم نمودارهای آماری در جرم نزاع دسته‌جمعی در استان لرستان ۶۳
- الف- وضعیت نموداری پرونده های وارده نزاعهای دسته جمعی در سالهای ۱۳۸۷ ، ۱۳۸۸ ، ۱۳۸۹ ۶۴
- ب- وضعیت نموداری پرونده های مختومه مربوط به نزاعهای دسته جمعی در سالهای ۱۳۸۷ ، ۱۳۸۸ ، ۱۳۸۹ ۶۵
- ج- وضعیت نموداری نزاعهای دسته جمعی در سالهای ۱۳۸۷ ، ۱۳۸۸ ، ۱۳۸۹ ۶۵
- د- وضعیت نموداری نزاعهای مسلحانه در سالهای ۱۳۸۷ ، ۱۳۸۸ ، ۱۳۸۹ ۶۶
- ه- نمودار درصدی تأهل مربوط به محبوسین به جرم نزاعهای دسته جمعی ۶۷
- ز- نمودار درصدی اشتغال مربوط به محبوسین به جرم نزاعهای دسته جمعی ۶۸
- ق- نمودار درصدی محل سکونت محبوسین در جرم نزاعهای دسته جمعی ۶۹
- ف- نمودار درصدی اعتقاد مجرمین نزاعهای دسته جمعی به مبانی دینی ۶۹
- ط- وضعیت نحوه ارتکاب جرم منازعات دسته جمعی توسط مجرمین ۷۰
- ظ- وضعیت محل ارتکاب جرم منازعات دسته جمعی توسط محبوسین ۷۱
- ع- وضعیت محبوسین جرم نزاع دسته جمعی از لحاظ محکومیت یا تحت قرار بودن ۷۲
- غ- وضعیت درصدی نوع محکومیت محبوسین جرم نزاع دسته جمعی ۷۳
- م- وضعیت تناسب مجازات نسبت به محکومین و افراد تحت قرار ۷۴
- ل- نمودار درصدی پیشینه کیفری محبوسین جرم نزاعهای دسته جمعی ۷۵
- مبحث دوم: محیط طبیعی (محیط جغرافیایی) ۷۶

گفتار اول: تاثیر آب و هوا بر بزهکاری	۷۶
گفتار دوم: تاثیر محیط زندگی بر بزهکاری	۸۱
بخش دوم: راهکارهای پیشگیرانه در قبال جرم منازعه در استان لرستان	۸۳
فصل اول: پیشگیری غیر کیفری	۸۵
مبحث اول: مفهوم پیشگیری و انواع آن	۸۵
مبحث دوم: مفهوم پیشگیری غیر کیفری و انواع آن	۸۵
مبحث سوم: پیشگیری اجتماعی	۸۷
گفتار اول: پیشگیری اجتماعی رشد مدار	۸۸
گفتار دوم: پیشگیری اجتماعی جامعه مدار	۸۹
گفتار سوم: راهکارهای مبتنی بر پیشگیری اجتماعی در قبال جرم منازعه در استان لرستان	۹۰
الف - نقش ریش سفیدان و بزرگان طایفه‌ها (طوایف) در پیشگیری از نزاعهای دسته‌جمعی	۹۰
ب- نقش رسانه‌ها در پیشگیری از جرم منازعه	۹۲
ج - تاثیر آموزه‌های دینی (مذهب) در پیشگیری از منازعه	۹۴
د- جامعه سازی یا آداب معاشرت با مردم برای پیشگیری از منازعه	۹۷
ه - بومی سازی سیاست‌های پیشگیری از جرم	۹۷
ز- بازپروری فرهنگی بزه کاران	۹۸
ط- بازپروری پزشکی بزه کاران	۱۰۱
ف- بازپروری حرفه‌ای بزه کاران	۱۰۴
مبحث چهارم: پیشگیری وضعی	۱۰۶
گفتار اول: راهکارهای مبتنی بر پیشگیری وضعی از جرم منازعه	۱۰۸
الف - رفع اختلافات ملکی توسط سازمان‌های مربوط	۱۱۱

- ب- نقش عوامل انتظامی و پلیس و حضور فعال آنان ۱۱۱
- ج- راه کارهای اقتصادی ۱۱۱۶
- گفتار دوم: انتقادات بر پیشگیری وضعی ۱۱۷
- الف- ایراد جایجایی ۱۱۷
- ب- ایراد حقوقی ۱۱۸
- ج- ایراد اقتصادی ۱۱۸
- فصل دوم: پیشگیری کیفری ۱۲۰
- مبحث اول: مفهوم پیشگیری کیفری ۱۲۱
- گفتار اول: پیشگیری عام ۱۲۱
- گفتار دوم: پیشگیری خاص ۱۲۳
- مبحث دوم: جرم انگاری صحیح و مناسب منازعه ۱۲۴
- مبحث سوم: اثر آزادی مشروط در پیشگیری از منازعه ۱۲۷
- مبحث چهارم: جرم انگاری اسلحه ۱۲۹
- الف- نمودار درصدی علل کاهش جرم از دیدگاه مجرمین نزاعهای دسته جمعی ۱۳۳
- نتیجه گیری ۱۳۴
- پیشنهاد ها ۱۳۸
- منابع و مأخذ ۱۴۲
- الف- کتابها ۱۴۲
- ب- فهرست مقالات و پایان نامه ها ۱۴۷

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی علل وقوع جرم منازعه در استان لرستان می باشد، این بررسی حول محور عوامل اختصاصی ارتکاب جرم منازعه در استان لرستان از جمله با استفاده از تحلیل آماری (تاثیر سطح تحصیلات، تاثیر سطح معیشت، تاثیر تعداد افراد خانواده و تاثیر ترک تحصیل) شکل گرفته است. همچنین در این تحقیق به تاثیرات راهکارهای پیشگیرانه (کیفری و غیر کیفری) در قبال گرایش به جرم منازعه در این استان پرداخته شده است.

بر اساس نتایج حاصل از تحقیق می توان گفت علل و عوامل افزایش وقوع منازعه در استان لرستان که نسبت به سایر مناطق دیگر کشور ایران خودنمایی می کند به ترتیب، تعصبات قومی و قبیله ای با ۵۰ درصد، فقر فرهنگی ۳۵ درصد، اختلافات ملکی ۱۰ درصد، و در مرحله آخر مهاجرت ۵ درصد می باشد که این عوامل پس از گزینش نهایی از میان علل مختلف توسط صاحب نظران انتخاب گردید و در معرض قضاوت اهالی استان قرار گرفته است.

در جهت پیشگیری از وقوع جرم منازعه در استان لرستان، پیشگیری اجتماعی (غیر کیفری) می تواند موثرتر واقع شود تا پیشگیری کیفری. افزایش ارزش ریش سفیدی در جهت تقویت روابط انسانی در استان، تهیه فیلمهای مستند در جهت تقویت فرهنگ استان، شفاف سازی در خصوص تعیین دقیق مرز املاک از طریق اداره ثبت اسناد و املاک و سپس حصار کشی املاک، مبارزه با بیکاری و فقر فرهنگی، سرعت در رسیدگی (پیشگیری کیفری)، قاطعیت در اجرای احکام کیفری، می تواند تاثیر فوق العاده ای در کاهش جرم منازعه در استان لرستان داشته باشد.

واژگان کلیدی: جرم منازعه، علل منازعه، پیشگیری کیفری و غیر کیفری

نزاع قبیله ای و درگیریهای دسته جمعی، موضوعی است اجتماعی که خداوند تبارک و تعالی در قرآن مجید، درباره آن می فرماید: «از خدا و فرستاده اش پیروی کنید و نزاع نکنید؛ زیرا سست می شوید و شکوه و جلالت شما از میان می رود».^۱

در تاریخ ایران همانند بسیاری از جوامع دیگر، تنوع معیشتی، تنوع فرهنگی، شدت ارتباطات درون گروهی و قلت ارتباطات برون گروهی، محرومیتها، نابرابریها، زمینه ساز بروز نزاعهای جمعی بوده اند که معمولاً این نزاعها توسط رژیم مستبد سرکوب می شده ولی با تضعیف یا از میان رفتن فشارهای سیاسی از بالا به اشکال دیگر نمود یافته و در نهایت باز هم توسط رژیم سیاسی رسمی و غالب بر جامعه سرکوب می شده اند. بدین ترتیب نزاعهای دسته جمعی در هر جامعه، همیشه به عنوان یکی از مسائل اجتماعی مطرح بوده است. این مسئله در گذشته و امروز هم منشا خسارات مالی و جانی فراوان و مانع توسعهی اجتماعی بوده است. این جرم علاوه بر ایجاد فضایی آکنده از خشم و نفرت و کدر کردن روابط انسانی، امنیت استان لرستان را از جهات مختلف تهدید می کند و به نوعی انسجام جامعه را با مشکل روبرو می سازد.^۲ از آنجایی که کنش متقابل همیشه شرط ضروری وقوع نزاع است، پس می توان نزاع را نوعی هیأت اجتماعی به حساب آورد. منازعات دسته جمعی معمولاً در مناطقی بروز می کند که دارای ساختاری اجتماعی، سنتی و قومی و قبیله ای هستند و یا اصولاً فاقد نهادهای رسمی و دولتی به معنای امروزی می باشند، و یا به لحاظ عینی و ذهنی رابطه ای محدودی بین آنها حکمفرما است و معمولاً بدین صورت اتفاق می افتد که در ابتدا فی ما بین دو یا چند نفر به دلایل متفاوت مشاجره و برخورد لفظی بوجود می آید و بعد به دنبال آن درگیری و نزاع فیزیکی آشکار می گردد، سپس دامنه این کشمکش گسترش یافته و پای تعدادی از اطرافیان، نزدیکان و قوم و خویشها و فامیل به آن کشیده میشود. این سرکشی و رویارویی پرخاشگرانه و ستیزه جویانه که توأم با خشم و کینه و انتقام است موجب ضرب و جرح و گاهی نقص عضو و قتل طرفین درگیر نیز می شود و بعضاً

^۱ -سوره انفال، آیه ۴

^۲ - عبدالمهدی، چلبی، توصیف و تبیین جامعه شناختی نزاعهای جمعی در استان لرستان، انتشارات فرانشر، چاپ اول، ۱۳۷۳، ص ۱۴

با خسارات مالی زیادی از جمله آتش زدن و از بین بردن محصولات نیز همراه بوده و در بسیاری از موارد یک یا چند نفر نیز با اسلحه گرم و یا سرد به قتل می‌رسد و موجب مهاجرت‌های اجباری شده که خود مانع بزرگی در راه توسعه اجتماعی - انسانی به شمار می‌رود. نزاع و درگیری از جمله ناهنجاری‌های متداول جوامع بشری است، که به دلیل سابقه موضوع آن در جوامع و اثر گذاری منفی در جامعه محور قانون گذار اسلامی قرار گرفته است، اگر از تاثیر مخرب آن بر امنیت شخصی و جسمانی بر افراد بگذریم جامعه نیز در برخورد با درگیری و نزاع امنیت روانی و اجتماعی خود را بر باد رفته می‌داند. انسان ذاتاً موجودی اجتماعی و با دیگران در تعامل است. گاهی این تعامل خوشایند و گاهی ناخوشایند است. نزاع یکی از مسائل و آسیب‌های اجتماعی است که وقتی در جامعه شیوع پیدا می‌کند، آثار و عوارض گوناگون اجتماعی به ویژه برای آرامش و امنیت جامعه ایجاد می‌کند. یکی از معضلات جوامع به ویژه مناطق ایلی و قبیله‌ای نزاع دسته جمعی است که نه تنها باعث ضرب و جرح، بلکه گاهی اوقات با کشت و کشتار همراه است. این نزاع می‌تواند بر سر یک مسئله پیش پا افتاده و یا مسائل مهم دیگر نیز رخ بدهد^۱.

نزاع در لغت به معنی دشمنی کردن، خصومت ورزیدن، جنگ کردن، مشتق از نزع به معنی برکردن و قلع و قمع نمودن است^۲، و در عرف و اصطلاح مشارکت در زدو خورد استعمال می‌شود، منازعه از مصدر باب مفاعله است و مفاعله در بیشتر موارد به معنای مشارکت آمده است و مقصود از مشارکت آن است که یکی نسبت به دیگری همان عملی را انجام دهد که دیگری با او انجام داده به نحوی که هر دو نفر در عین حال هم فاعل و هم طرف فعل واقع شوند.

گاهی اوقات در گیری‌ها به صورت دسته‌جمعی است، در این گونه موارد قانونگذار برای هر یک از شرکت کنندگان در منازعه، چه آنهایی که مورد آسیب واقع شده‌اند و چه آنهایی که آسیب وارد کرده‌اند و صرفاً به خاطر حضور و شرکت آنها در منازعه نیز مجازات تعیین کرده است. به طور کلی می‌توان گفت که منازعه عبارتست از درگیری جسمی بین چند نفر (حداقل سه نفر) با همدیگر که بین آنها زد و خوردی صورت

۱- پاک نژاد، شهر بانو، نقش طوایف در پیشگیری از نزاع دسته جمعی، ۱۳۹۰، ص ۱، در سایت WWW.artyasug.ir

۲- عمید، عباسعلی، فرهنگ لغت نامه عمید، انتشارات فرهنگ، چاپ پنجم، ۱۳۳۹، ص ۱۰۳۰

گرفته و منتهی به جرح یا نقص عضو و یا قتل شده باشد. گاه وقوع جنایت در شرایط خاص، علاوه بر مجازات معین، موجب کیفر تعزیری هم می‌گردد. منازعه با یکدیگر، شرایط و موقعیت خاصی است که وقوع جنایت در آن وضعیت، موجب تعزیر می‌باشد.^۱

منازعه یکی از عناوین مجرمانه‌ای است که مقنن در سال ۱۳۷۵ و به موجب ماده ۶۱۵ قانون مجازات اسلامی آن را در شمار جرایم قرار داده است، «به موجب این ماده، هرگاه عده‌ای با یکدیگر منازعه نمایند هر یک از شرکت کنندگان در نزاع حسب مورد به مجازات زیر محکوم خواهند شد :

- ۱ - در صورتی که نزاع منتهی به قتل شود به حبس از یک تا سه سال
- ۲ - در صورتی که منتهی به نقص عضو شود به حبس از سه ماه تا یک سال
- ۳ - در صورتی که منتهی به ضرب و جرح شود به حبس از سه ماه تا یک سال
- ۴ - مجازات فوق مانع اجرای مقررات قصاص یا دیه نیز نخواهد شد و در صورتی که اقدام شخصی دفاع مشروع تشخیص داده شود مشمول مجازات فوق نخواهد شد.»

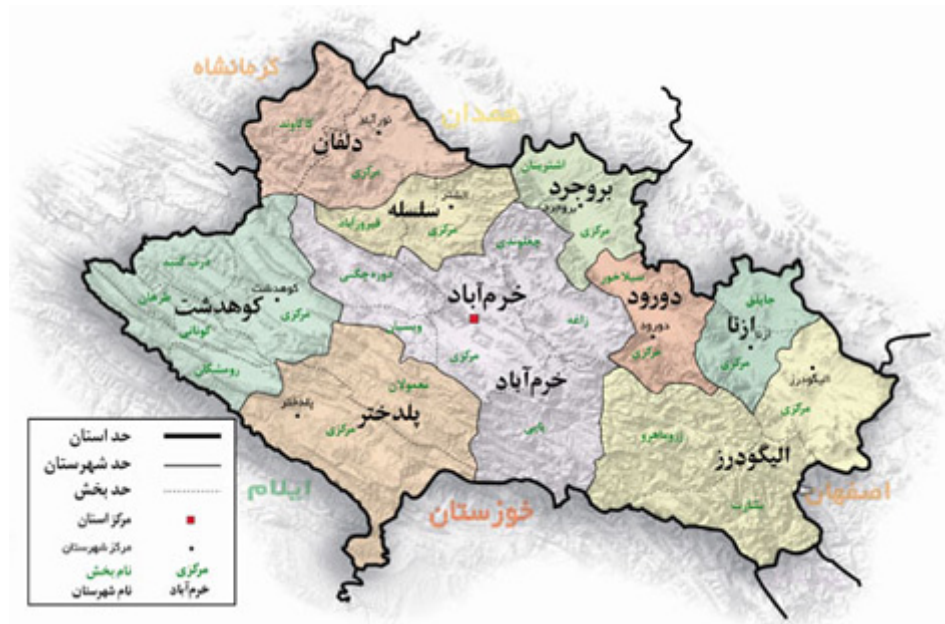
رکن مادی منازعه، شرکت در نزاع دسته جمعی است، یعنی اینکه عمل هر یک از شرکاء، در وقوع جرم تاثیر داشته و جزئی از جرم انجام گرفته باشد.

منازعه جرمی است عمدی و رکن معنوی آن با احراز عمد مرتکب به شرکت در نزاع محقق خواهد شد. این جرم هر چند مقید به نتیجه است اما سوء نیت خاص مرتکب شرط نیست. رکن معنوی این جرم، سوء نیت عام است و تعمد در شرکت در منازعه لازم است.^۲

باتوجه به این که موضوع این پایان نامه بررسی جرم منازعه در استان لرستان است، ضروری است توضیحاتی درباره وضعیت جغرافیایی و اجتماعی این استان داده شود. استان لرستان در غرب ایران، با مختصات جغرافیایی ۲۶ درجه و ۵۱ درجه تا ۵۰ درجه و ۳ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ و ۲۲ درجه و ۳۷ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۲۲ دقیقه عرض شمالی از خط استوا قرار گرفته است و وسعت آن حدوداً ۲۸۵۵۹

۱ - صادقی، محمدحادی، حقوق کیفری اختصاصی (جرایم علیه اشخاص)، انتشارات نشر میزان، چاپ نهم، ۱۳۸۵، ص ۲۷۳
۲ - آقای نیل، حسین، حقوق کیفری اختصاصی (جرایم علیه اشخاص)، انتشارات نشر میزان، چاپ چهارم، ۱۳۸۷، صص ۲۴۳ و ۲۳۶

کیلومتر مربع است و ۱/۷ درصد مساحت کشور را به خود اختصاص داده، در میان شهرهای استان، خرم آباد بیشترین مساحت را دارای می‌باشد. این استان، از شمال به استان مرکزی و همدان، از جنوب به استان خوزستان، از شرق به استان اصفهان و از غرب به استان‌های کرمانشاه و ایلام محدود است. «اشترانکوه» با چهارهزار و پنجاه متر ارتفاع بلندترین نقطه استان لرستان است، پست‌ترین نقطه آن در جنوبی‌ترین ناحیه استان واقع شده و حدوداً پانصد متر از سطح دریای آزاد ارتفاع دارد. برابر آخرین تقسیمات کشوری شهرستان‌های این استان عبارتند از خرم آباد، بروجد، کوهدشت، الیگودرز، دورود، ازنا، دلفان، سلسله، پلدختر و سراب دوره.^۱

نرخ بیکاری در سال ۱۳۸۸ در استان لرستان نیز ۱۹٪ و نرخ فعالیت ۳۷/۵٪ و از لحاظ بیکاری در سطح کشور، استان لرستان دارای مقام اول است، بیشتر شاغلین در این استان در بخش خدمات نیز به کار مشغول بوده و حدوداً ۴۰/۸ درصد را به خود اختصاص داده‌اند، همچنین در بخش کشاورزی نیز شاغلین ۳۴/۴ درصد

۱ - خسروی، حبیب اله، بررسی باستان‌شناسی بخش ویسیان خرم آباد، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۷، ص ۱۰۷

و در بخش صنعت و معدن ۲۴/۷ درصد در استان لرستان مشغول به کار هستند. امروزه با توجه به ازدیاد فارغ‌التحصیلان در بخش دانشگاهی که عمدتاً جوان هستند و همچنین ازدیاد قشر جوان در این استان نسبت سایر استان‌های کشورمان و همچنین محرومیت این استان در بخش صنعت موجب شده که استان لرستان در سطح کشور مقام اول بیکاری را به خود اختصاص می‌دهد. به عنوان مثال در شهرستان کوهدشت با نرخ بیکاری ۲۵٪ بعد از شهرستان «دلفان» دومین شهر استان لرستان است، در این شهرستان در بخش کشاورزی و دامپروری ۳۸٪ و در بخش صنعتی ۱۹٪ و در بخش خدماتی ۴۳٪ مشغول به کار هستند^۱.

استان لرستان دارای آب و هوای متنوعی است، این تنوع از شمال به جنوب و از شرق به غرب کاملاً محسوس می‌باشد. هنگامی که در فصل زمستان، در شمال لرستان برف و کولاک ادامه دارد قسمتهای جنوبی آن دارای هوایی مطبوع و بارانی است. بخش‌های غربی مانند سفید کوه نسبت به قسمت‌های شرقی، یعنی دورود و الیگودرز، نزولات جوی بیشتری دارد. تنوع آب و هوایی در شهرهای استان مشاهده می‌شود به طوری که خرم‌آباد از اعتدال زمستانی و گرمای تابستانی، بروجرد از سرمای زمستانی و اعتدال تابستانی، و الیگودرز از آب و هوای بسیار سرد و معتدل در تابستان برخوردار است.^۲

الف - طرح مسأله

انسان ذاتاً موجود اجتماعی و با دیگران در تعامل است. گاهی این تعامل خوشایند و گاهی ناخوشایند است. درگیریها و نزاعها در روستاها و طوایف می‌تواند دلایل گوناگونی داشته باشد از جمله: تعصبات بیجا، عدم پایبندی به مسائل اعتقادی، عدم توسعه اجتماعی، قومیتها و تأملات نزدیکی که افراد ساکن در روستاها و مناطق محروم با هم دارند. نزاع یکی از مسائل و آسیبهای اجتماعی است که وقتی در جامعه شیوع پیدا می‌کند آثار و عوارض گوناگون اجتماعی به ویژه برای آرامش و امنیت جامعه ایجاد میکند، با افزایش رشد بی‌رویه جمعیت و برقراری ارتباطها بیشتر در تأملات اجتماعی مغایرتهایی به وجود می‌آید که

۱ - ساکت، توکل، عوامل و موانع و راهکارهای رشد و توسعه شهر خرم‌آباد (مجموعه مقالات)، انتشارات شاپورخواست، چاپ دوم، ۱۳۸۹، ص ۱۵۲

۲ - همان منبع، ص ۱۵۴

باعث آسیبهای فراوان خواهد شد و از آنجا که این آسیبها با مسائل اجتماعی پیوند نزدیکی دارند بنابراین آسیب می تواند سایر بخشهای جامعه را تحت تأثیر دهد .

نزاع دسته جمعی یکی از معضلات جامعه است که بخصوص در مناطق ایلی و قبیله ای بیشتر به چشم می خورد و نه تنها باعث ضرب و جرح که گاهی اوقات با کشت و کشتار همراه است . این نزاع می تواند بر سر یک مسئله پیش پا افتاده تا مسائل مهم باشد . از آنجایی که شیوه زندگی مردم در برخی نقاط استان لرستان به صورت طایفه های قومی بوده و هم اکنون نیز به چشم می خورد بنابراین نوعی تعصبات قومی و قبیله ای نیز حاکم است و این خود می تواند منشأ خیلی از درگیریهای باشد که بین افراد رخ بدهد . این نزاع ممکن است گاهی بین دو شخص اتفاق بیفتد ولی به دلیل نزدیکی روابط قومی ، منجر به درگیری بین دو یا چند طایفه شده و به یک نزاع دسته جمعی تبدیل گردد . نزاعها گاهی اوقات در مجالس شادی بر سر یک مسئله کوچک اتفاق خواهد افتاد که علاوه به بر هم خوردن مجلس شادی باعث به وجود آمدن کینه و دشمنی بین دو یا چند طایفه و قوم خواهد شد که شاید سالهای سال به طول انجامد .

ب- سوالات تحقیق

۱- علل ارتکاب جرم منازعه در استان لرستان کدامند؟

۲- راههای پیشگیری از وقوع جرم منازعه در استان لرستان کدامند ؟

ج- فرضیه های تحقیق

۱-پیش بینی می شود که با توجه به اظهار نظر مقامات ومسئولین استان لرستان از لحاظ وقوع جرم منازعه در کشور در جایگاه نخست باشد که این می تواند به عواملی همچون روابط قبیله ای ، فقر فرهنگی و بیکاری اهالی استان مربوط باشد .

۲-به نظر می رسد پیشگیری غیر کیفری از قبیل آموزش باتبلیغ واطلاع رسانی مؤثرتر واقع شود (تقویت نهادهای فرهنگی).

د-اهداف تحقیق

هدف از انجام تحقیق شناسایی و بررسی علل موثر در ارتکاب جرم منازعه توسط جوانان ونوجوانان در محدوده خاص جغرافیایی(استان لرستان) با توجه به تغییرات مستمر فرهنگی جوامع انسانی و ابزارهای ارتباط جمعی در راستای بکارگیری از ابزارهای مناسب تنبیهی و پیشگیرانه از ارتکاب جرم یا گرایش اطفال به ارتکاب بزه با در نظر گرفتن نیازهای شخصی و اجتماعی می باشد.

ه- انگیزه انتخاب موضوع

انگیزه انجام این تحقیق،بررسی مشکلات استان محل تولد خودوانجام خدمتی به شهرواستان وعلاقه شخصی وپیشینه ذهنی که داشتم وراهنمایی ومشورتهایی که باساتید معزداشتم اینجانب رابدین جهت سوق دادتاهم تولیدعلم دراین زمینه شده باشدوهم شیوه پیشگیری از جرم منازعه رادراین زمینه بیان نموده باشم

ز- ساختار تحقیق

این پایان نامه به صورت تحقیقی کاربردی وشامل پژوهشی است که با استفاده از نتایج تحقیقات بنیادی به منظور بهبود و به کمال رساندن رفتارها، روشها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختار و الگوهای مورد استفاده جوامع انسانی انجام می شودو در دو بخش تحت عناوین دست یابی به عوامل بوجود آورنده جرم منازعه در استان لرستان با تکیه برآمارجنایی(بخش اول) و راه کارهای پیشگیرانه در قبال جرم منازعه دراستان لرستان(بخش دوم) پرداخته شده است که هر بخش نیز در دو فصل بررسی شده است . در نهایت به نتیجه گیری وارائه پیشنهادات وفهرست منابع پرداخته شده است.

ط- روش تحقیق

در تدوین این پایان نامه از روش کتابخانه ای و استفاده از روش های متداول در بررسی مسائل اجتماعی بویژه پرسشنامه و همچنین استفاده از آمارهای موجود در قوه قضاییه و مصاحبه با مقامات قضایی استفاده شده و سعی شده تا حد امکان به جمع آوری آمارجنایی و از کتب مختلف حقوقی و مقالات مختلف استفاده شود تا شاید مجموعه فراهم شده بتواند تا حدودی پاسخگوی بسیاری ازمسائل مربوط به موضوع پایان نامه باشد و ابهامات زیادی که در این زمینه است تا حدودی بر طرف گردد.

بخش اول:

دست یابی به عوامل بوجود آورنده‌ی جرم منازعه در

استان لرستان با تکیه بر آمار جنایی